

Audronė Razmantienė, Vida Marcišauskaitė,
Jurgita Petrauskaitė, Asta Leskauskaitė

Lietuvių : 9 kalba :

Vadovėlis. Antroji knyga

Turinys

6 skyrius. Sintaksė (I) • 5

- 1 pamoka. Vientisinis ir sudėtinis sakinyš • 6
- 2 pamoka. Kaip skirstomi sudėtiniai sakiniai • 12
- 3 pamoka. Sudėtiniai sujungiamieji sakiniai • 18
- 4 pamoka. Įtvirtiname sudėtinių sujungiamųjų sakinių skyrybos įgūdžius • 25
- 5 pamoka. Sudėtiniai prijungiamieji sakiniai • 30
- 6 pamoka. Šalutinio dėmens vieta sakinyje • 35
- 7 pamoka. Sudėtinių prijungiamųjų sakinių skyryba • 39
- 8 pamoka. Tiesioginės kalbos, kreipinio ir įterpinių skyryba • 43

7 skyrius. Rašymas (I) • 55

- 1 pamoka. Susipažinkime: mokslinis stilius • 56
- 2 pamoka. Mokomės aiškinti: aiškinamojo teksto komponavimas • 62
- 3 pamoka. Rašome recenziją • 69
- 4 pamoka. Tobuliname juodrašį (I) • 75
- 5 pamoka. Susipažinkime: publicistinis stilius • 83
- 6 pamoka. Rašome interviu • 88
- 7 pamoka. Tobuliname juodrašį (II) • 94
- 8 pamoka. Kūrybinės užduotys: biografinis pasakojimas • 102

8 skyrius. Sintaksė (II) • 111

- 1 pamoka. Šalutinių dėmenų rūšys • 112
- 2 pamoka. Plačiau apie šalutinių dėmenų rūšis • 117
- 3 pamoka. Šalutinių dėmenų laipsniai ir vienaarūšiai šalutiniai dėmenys • 122
- 4 pamoka. Sudėtinių prijungiamųjų sakinių sintaksiniai sinonimai • 127
- 5 pamoka. Apibendriname sudėtinius prijungiamuosius sakinius • 137
- 6 pamoka. Įtvirtiname vientisinių ir sudėtinių sakinių skyrybos įgūdžius • 142

9 skyrius. Rašymas (II) • 145

- 1 pamoka. Susipažinkime: administracinis stilius • 146
- 2 pamoka. Motyvacinis laiškas, prašymas • 152
- 3 pamoka. Autobiografija • 157
- 4 pamoka. Charakteristika, rekomendacija • 162
- 5 pamoka. Asmeninio pobūdžio tekstai: laiškas • 167
- 6 pamoka. Kūrybinės užduotys: autobiografinis pasakojimas • 172

10 skyrius. Apibendrinimas. Metinis darbas • 181

- 1 pamoka. Kalbos kurso kartojimas. Metinio darbo temos pasirinkimas • 182
- 2 pamoka. Sintaksės kartojimas • 187
- 3 pamoka. Sintaksės kartojimas • 191
- 4 pamoka. Kalbos kurso kartojimo apibendrinimas • 195
- 5 pamoka. Teksto rašymo kartojimas • 198
- 6 pamoka. Metinio darbo pristatymas • 200

Priedai • 207

8 pamoka • Kūrybinės užduotys: biografinis pasakojimas

- Sužinosime, kas yra biografinis pasakojimas.
- Aptarsime, kaip jis rašomas.
- Remdamiesi tyrimu ir interviu parašysime biografinį pasakojimą.

Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.

Turbūt svarbiausia kūrybinio rašymo teikiama nauda yra ta, kad jis išmoko išsakyti savo tiesą. Jeigu rašote atvirai (esate visiškai atviri patys sau), tai atsispindės visur, ką tik darysite. Paaugliams tai vertinga gyvenimo pamoka, kurią jie išmoksta prieš iškeliaudami į suaugusiųjų gyvenimą. N. Goldberg šia tema rašo: „Negalite rašydami išsitiesti, o paleidę iš rankos rašiklį vėl susikūprinti. Rašymas gali mus išmokyti, kad sakyti tiesą yra kilnu, ir tai iš teksto pasklinda po visą mūsų gyvenimą. Taip ir turi būti. Kitaip bus per didelis atotrūkis tarp to, kas esame kaip autoriai, ir to, kaip gyvename savo kasdienį gyvenimą. Tai iššūkis: leisti, kad rašymas mokytų mus gyventi, o gyvenimas – rašyti.“

Pagal Laimą Vincę (*Rašyti gali kiekvienas*. Vilnius: Baltos lankos, 2010)

- Ar sutinkate su teiginiu, kad kūrybinis rašymas moko išsakyti savo tiesą? Atsakymą pagrįskite.
- Paaiškinkite, kaip supratote mintį: „Tai iššūkis: leisti, kad rašymas mokytų mus gyventi, o gyvenimas – rašyti.“

Gilnamės ir suvokiamės

Esame aptarę, kad rengiantis rašymo užduotims naudinga atlikti *laisvojo rašymo* pratimą: penkias minutes rašyti nepakeliant rašiklį nuo sąsiuvinio lapo visa, kas ateina į galvą pasirinkta tema, rašyti nukrypstant nuo temos, negalvojant apie klaidas ar stilių, tiesiog užrašyti visas mintis ir nesistengti jų plėtoti. Šis pratimas padeda įveikti rašymo sunkumus.

Laisvojo rašymo pratimą taikome norėdami patyrinėti temą, rasti minčių, kuriomis galėtume remtis, arba rasti temų, kurios galėtų būti išplėtos iki pasakojimo. Šis pratimas naudingas ir rengiantis rašyti *biografinį pasakojimą*.

Tai pasakojimas, kuriame dokumentiškai tiksliai ir kartu vaizdžiai pasakojama apie konkretų žmogų, jo poelgius ir charakterį. Tokiame pasakojime dažniausiai nurodomos tikros pavardės, tikslūs vietovardžiai, gali būti atkuriami veikiančiųjų asmenų dialogai ir monologai. Kadangi biografiniame pasakojime dėmesys sutelkiamas į vieną asmenį, jo gyvenimo patirtį, rašymo pagrindą sudaro:

- biografijos faktų tyrimas,
- interviu.

Perskaitykime ir aptarkime biografinį pasakojimą apie buriotoją Gintarę Volungevičiūtę.

Po Pekino viskas pasikeitė

Pirmoji Lietuvos buriotoja, parvežusi į tėvynę olimpinį medalį

Gintarė Volungevičiūtė – pirmoji Lietuvos buriotoja, parvežusi į tėvynę olimpinį medalį.

Dvidešimt penkerių Volungevičiūtė iškovojo sidabro medalį „Laser Radial“ jachtų moterų varžybose. Finaliniame plaukime ji perkirto finišo liniją pirmoji, o amerikietė varžovė Ana Taniklif (Anna Tunnicliffe) atplaukė antroji, tačiau aukso medalį laimėjo amerikietė, nes surinko daugiau taškų per ankstesnius plaukimus. Bronzos medalis atiteko Kinijos buriuotojai.

„Kai gerai pasirodžiau per šeštąjį plaukimą, supratau, kad turiu daug galimybių laimėti medalį, – teigia Volungevičiūtė. – Tačiau neleidau sau apie tai galvoti. Tiesiog susitelkiau į plaukimą.“

Komentaras. Pasakojimo pradžioje trumpai pristatoma pašnekovė, supažindinama su svarbiausiu jos laimėjimu. Pasakojant remiamasi tyrimu – žiniomis apie finalinį plaukimą – ir interviu.

Olimpinėse žaidynėse ir tėvynėje

„Laser Radial“ – vienvietis laivas, vadinasi, buriuoja vienas žmogus. Šiais metais Čingadao mieste Kinijoje „Laser Radial“ buvo pasirinkta kaip olimpinė moterų laivų klasė.

Norint laimėti medalį buriuojant „Laser Radial“ klasės laivą, reikia fizinės jėgos, taktinių įgūdžių ir intuicijos. Volungevičiūtė turi visas šias savybes. Tačiau visad svarbus ir vėjas.

„Buriavimo sąlygos per varžybas kiekvieną kartą kitokios, – sako jaunoji buriotoja. – Paprastai, jei vėjas stiprus, rezultatą numatyti lengva – tada laimi fiziškai stipriausia moteris.

Tačiau paskutinio plaukimo dieną vėjas buvo nepastovus ir permainingas: ežero vėjas su trumpais, silpnais šuorais. „Supratau, kad tai mano vėjas, – sako Volungevičiūtė. – Užaugau buriuodama ežeruose čia, Lietuvoje. Moku elgtis su tokiu vėju.“

Komentaras. Pasakojimas tęsiamas remiantis tyrimu – žiniomis apie „Laser Radial“ jachtas, buriavimo varžybų ypatumus – ir interviu.

Olimpinės žaidynės pakeitė jos gyvenimą

„Olimpinės žaidynės visiškai pakeitė mano gyvenimą“, – švytėdama sako Volungevičiūtė.

Ir tai tiesa. Niekas jai nebebus taip, kaip anksčiau. Prieš iškovodama sidabrą, Volungevičiūtė Lietuvoje buvo beveik visai nežinoma – nepaisant to, kad nuo 2004-ųjų kasmet užimdavo vieną iš prizinių vietų reikšmingose tarptautinėse buriavimo varžybose. Ji atsidūsta prisimindama tuos laikus, kai buvo nežinoma, menkai finansuojama sportininkė.

„Vienu metu buvau taip sugniuždyta, kad pasakiau savo treneriui: „Turime tiesiog pasiduoti. Kodėl mes taip stengiamės, jei Lietuvą mūsų net nepastebi ir jai tai nerūpi?“ Tai – aukojimas, sunkūs išbandymai ir, nepaisant to, dėmesio stoka – truko ilgą laiką.

„Bet vieną dieną supratau, kad darau tai sau, savo šeimai, treneriui, o ne laikraščiams. Tada mano vidinė nuostata pasikeitė ir pradėjau laimėti vienas varžybas po kitų. Greitai patekau į geriausių Europos buriuotojų dešimtuką.“

Ji pastebi, kad jau daug daugiau merginų atvyksta į Kauno jachtų klubą mokytis buriuoti. „Buriavimas – tai ne tik sportas. Tai patirtis, padedanti kurti savo asmenybę. Jis suteikia pasitikėjimo, vilties ir savigarbos. Visa tai merginoms svarbu.“

Komentaras. Šioje pasakojimo dalyje grįžtama į praeitį. Remiamasi interviu perpasakojimu, perteikiama pašnekovės nuotaika (švytėdama sako, atsidūsta), cituojamos jos mintys.

Pradėjo anksti

Būdama devynerių, Volungevičiūtė pradėjo buriuoti „Optimist“ klasės jachtą, mažą vienvietę burinę valtį, tinkamą vaikams iki penkiolikos metų amžiaus. Tuo metu klube buriuodavo tik berniukai, tačiau Gintarės tėvas įtikino buriavimo trenerį Raimondą Komskį, kad šis ją treniruotų.

Komentaras. Pasakojimas tęsiamas remiantis biografinio tyrimo duomenimis: sužinojome apie treniruotes Kauno jachtų klube, pirmąsias varžybas, sunkumus, pasiaukojamą trenerių darbą.

Buriuojant vienu metu reikia kreipti dėmesį į tūkstančius smulkmenų

Nors Gintarė akivaizdžiai pasitiki savimi, ji prisipažįsta turinti gintarinę talismaną, kuris jai padėjo susidūrus su olimpinių žaidynių iššūkiais.

„Nešioju pasikabinusi ant kaklo balto gintaro rutuliuką su skylute per vidurį, – sako ji. – Kai man prireikia trupučio sėkmės, jį patrinu.“

Komentaras. Grįžtama prie pasakojimo apie buriavimo ypatumus (tyrimas). Atskleidžiamos vidinės pašnekovės savybės (Gintarė akivaizdžiai pasitiki savimi...).

Sidabrinė pora

Pasirodo, kad sidabro medalis buvo ne vienintelis jaunosios buriuotojos iš Pekino parsivežtas metalinis daiktas. Ji parsivežė ir auksinį sužadėtuvių žiedą.

Pagal Laimą Vincę (Rašyti gali kiekvienas. Vilnius: Baltos lankos, 2010)

Komentaras. Biografinis pasakojimas baigiamas tuo, kuo sportininkė gyveno interviu dieną: ji rengėsi svarbiam gyvenimo įvykiui – vestuvėms. Šioje dalyje perpasakojamas pokalbis, cituojamos pašnekovės mintys.

Taigi matome, kad rašydami biografinį pasakojimą:

- iš spaudos straipsnių, interneto, aplinkinių atsiliepimų, artimųjų pasakojimų sužinome, kaip pasakojimo veikėją vertina kiti žmonės,
- patiriame įspūdžių bendraudami su pašnekovu asmeniškai (interviu),
- išgirstame jo minčių (interviu),
- stengiamės suvokti, kas jam svarbu, kokios yra jo vertybės, tikslai, ir perteikti tai skaitytojui.

Taip kuriame biografinio pasakojimo veikėjo portretą.

1. Sudarykite trijų žmonių, apie kuriuos norėtumėte rašyti biografinius pasakojimus, sąrašą (galite rašyti biografinius pasakojimus ir vieni apie kitus).

2. Apmąstykite, kuo pasirinkti asmenys jums yra įdomūs (galite atlikti laisvojo rašymo pratimą). Pristatykite savo kandidatus suolo draugui ir pasitardami nuspręskite, kurį iš jų pasirinkti.

3. Įvairiuose šaltiniuose (internete, spaudoje ir pan.) raskite pasirinkto asmens biografijos faktų, pasidomėkite jo amžiumi, tautybe, išsilavinimu, profesija, darbu, pasiekimais, apdovanojimais.

4. Pasirenkite interviu.

- Susitarkite dėl pokalbio laiko, aptarkite temą.
- Susidarykite penkių pagrindinių klausimų sąrašą (tolesnius užduosite atsižvelgdami į pašnekovo atsakymus) arba numatykite pokalbio temos plėtotę ir parenkite klausimų grupes. Pasistenkite, kad klausimai atskleistų pašnekovo charakterį, būtų jam įdomūs, neklauskite to, ką jau žinote iš spaudos, interneto ir kitų šaltinių.

Atliekame

- Nuspręskite, kaip interviu įrašysite: naudositės diktofonu, vaizdo kamera. Galbūt pašnekovo mintis pasižymėsite užrašų knygelėje.
- Paprašykite pašnekovą fotografijų, kurių kopijas galėtumėte panaudoti pasakojimui iliustruoti, ir leidimo pašnekovą nufotografuoti jo aplinkoje.

5. Išrašykite iš interviu įdomių tiesioginių citatų ir penkias svarbiausias vietas, kurias perpasakosite tekste.

6. Naudodamiesi faktų tyrimo, interviu užrašais, tiesioginėmis citatomis parašykite 200–250 žodžių biografinį pasakojimą, kuriame būtų trumpai apibūdintas pašnekovas, atskleista jo asmenybė.

Pagal Laimą Vincę (*Rašyti gali kiekvienas*. Vilnius: Baltos lankos, 2010)

7. * Biografinio pasakojimo tekstą surinkite kompiuteriu taikydami šiuos techninius parametrus:

- antraštiniai stiliai: 1 antraštė, 2 antraštė, 3 antraštė,
- šriftas – *Times New Roman*, *Aistika*,
- šrifto dydis – 12 punktų,
- tarpas tarp eilučių – 1,5 eilutės,
- abipusis lygiavimas,
- pirmos eilutės įtrauka – 0,9 cm,
- įjungta lietuvių kalbos rašybos tikrintuvė.

8. ** Surinktą tekstą išspausdinkite. Biografinį pasakojimą iliustruokite nuotraukomis.

Apibendriname ir įsivertiname

- Pasidalykite grupėmis ir parenkite biografinių pasakojimų stendinę ekspoziciją arba aplanką:
  - Sugalvokite ekspozicijos (aplanko) pavadinimą.
  - Biografinius pasakojimus sugrupuokite atsižvelgdami į pristatomas asmenybes (bendraamžiai, artimieji, visuomenei žinomi žmonės ir pan.).
- Parengtą biografinių pasakojimų ekspoziciją pristatykite klasei arba mokyklos bendruomenei (pasakojimus galite pristatyti grupėmis).
- Pasvarstykite, kokią savo tiesą išsakėte arba atradote rašydami biografinį pasakojimą. Parašykite ją vienu sakiniu.

1. Perskaitykite tekstą. Atsakykite į klausimus ir atlikite užduotis.

Neterškite lizdo, kuriame perit

(1) Mums lyg ir savaime suprantama, kad žmonės yra labiausiai išsivysčiusi gyvūnų rūšis. Kuo mes esame tokie išskirtini? Mąstymu? O gal vynuoginė sraigė mąsto subtiliau, giliau, poetiškiau, humaniškiau (pagal vynuoginės sraigės lotynišką pavadinimą *Helix pomatia* gal reikėtų sakyti – pomatiškiau) nei mes, tik mes, sraigių ėdikai (lietuviai nelabai, bet prancūzai tai tikrai), jų mąstymo nesuprantam? Neabejotinai išskirtini esame tuo, kad labiausiai iš visų gyvūnų ir augalų keičiame gamtą. Daug labiau už žmones gamtą *veikia* jūros augalai, nes nuo jų gyvybinės veiklos labiausiai priklauso deguonies kiekis atmosferoje, tačiau žmonės daugiausia gamtą *keičia*. Mūsų gyvenimas šioje Žemėje yra didžiausia jos ekologinė problema. <...>

(2) Mes keičiame landšaftą: drėkiname dykumas, sausiname pelkes, kertame miškus. Suprantame, kad tai negerai. Sakom brazilams: brazilai, brazilai, nekirkite atogrąžų miškų, miškai – mūsų planetos plaučiai. O brazilai turi moralinę teisę atsakyti: miškai Europoje, kuriuos prieš kelis šimtmečius išsikirtot, irgi buvo mūsų planetos plaučiai. Pasaulis mažas, kai kalbam apie globalines ekologines problemas. Todėl išsivysčiusių šalių parama besivystančioms dažnai nėra geraširdiška labdara. Tai mokestis už anksčiau padarytą žalą, kompensacija už tai, kad ta gamtos žalojimo tradicija būtų nutraukta.

(3) Mes teršiame gamtą: statome gamyklas, kuriose gaminami draugiški ir nedraugiški aplinkai produktai, o į aplinką išmetama daugybė įvairiausių teršalų, važinėjame automobiliais, metam šiukšlinen spalvingas produktų pakuotes. Nesilaikome išmintingų nuostatų, štai kinų patarlė sako: „Jei turi pinigų tik dviem kepalukams duonos, tai pirk vieną kepaluką, o už likusius nusipirk gėlių!“ Jei turim daugiau pinigų, perkam prašmatnų namą, garsiam menininkui didžiulę sumą mokam ne tiek už jo paveikslą, kiek už jo „garsumą“, arba bent jau gerai prisiryjam „Makdonalde“, o ant stalo paliekame krūvą kečupu¹ išterliotų popierinių lėkščių ir taukuotų servetėlių. Ir yra tik vienas stiprus argumentas, galintis mus sustabdyti: mūsų poveikis aplinkai kenkia mums patiems. Įsiklausykim bent į šitą argumentą. Tai irgi nelengva.

¹Kečupas (angl. *ketchup*) – šaltas tirštas pomidorų padažas su prieskoniais.

(4) Dažnai žmonijos ekologinės problemos atrodo tokios didelės, kad mes jų tiesiog nesuvokiam. Didelius dalykus suvokti sunku. Kai Džeimso Kuko (James Cook, 1728–1779) laivas *Endeavour* prisiartinio prie Naujosios Zelandijos krantų, čiabuviai reagavo labai pasyviai. Jie žinojo, kad kaimynai iš gretimos salos gali atsiirti tik pirogomis¹. O tada jau verta įdėmiai stebėti, ar kaimynai atplaukia prekiauti, ar kariauti. Tačiau jie neįsivaizdavo, kad valtis su žmonėmis gali būti tokia didelė. Mes dabar, kaip tie aborigenai, nelabai kreipiam dėmesį į didelio masto ekologinius reiškinius.

(5) Kitą labai paplitusią ekologinę nuostatą gerai atspindi angliskas kalambūras *The solution to pollution is dilution*. Laisvai išvertus, tai reiškia: taršą galima sumažinti skiedžiant, t. y. jei taršą paskleisim plačiai, tai jos nesijaus. Kol kas tik šiuo būdu pasireiškia elektromobilių nauda: mieste, kur didelė tarša, jie aplinkos neteršia; aplinka teršiama ten, kur gaminama elektros energija. Žinoma, jei elektrą gamintume draugiškais aplinkai būdais, tai elektromobiliai tikrai tausotų aplinką, tačiau dabar daugiau kaip 80 proc. elektros energijos pasaulyje pagaminama deginant mazutą, dujas ir akmens anglis. <...> Gamta turi galingus atsinaujinimo mechanizmus, tačiau jos pajėgumai nėra begaliniai ir jais negalima piktnaudžiauti.

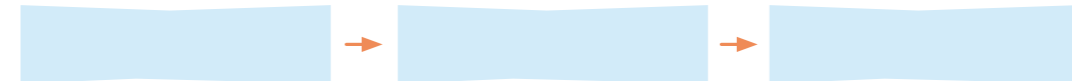
(6) Mes turime gyventi ir tuo neišvengiamai veikiame ir keičiame gamtą, čia nėra nieko smerktino. Tačiau nederėtų savo egzistavimu įvesti gamtoje suirutės. O kas yra suirutė, labai aiškiai suformulavo profesorius Preobraženskis M. A. Bulgakovo apsakyme „Šuns širdis“: „Jeigu aš, įėjęs į išvietę, imsiu, atsiprašau už žodį, šlapintis šalimais unitazo ir taip pat darys Zina ir Darja Petrovna, išvietėje prasidės suirutė. Vadinas, suirutė ne klozetuose, o galvose.“ Ekologinės problemos prasideda ne gamyklų kaminuose, o mūsų galvose.

Pagal Gintautą Tamulaitį (*Mokslas su prieskoniais*. Vilnius: Tyto alba, 2015, p. 210–214)

- 1.1. Kokia lietuvių liaudies patarlė perfrazuojama pavadinime *Neterškit lizdo, kuriame perit*? Kaip suprantate šio pavadinimo perkeltinę reikšmę?
- 1.2. Koks retorinis klausimas keliamas pirmoje, įžanginėje, pastraipoje ir kaip į jį atsakoma? Išrašykite pagrindinį pastraipos teiginį ir jį paaiškinkite.
- 1.3. Kuo pagrindžiamas pagrindinis teiginys? Remdamiesi 2 ir 3 pastraipomis užpildykite Apskritimo žemėlapi: surašykite tekste minimą žmogaus veiklą, kuri keičia gamtą.
- 1.4. Paaiškinkite kinų patarlę „Jei turi pinigų tik dviem kepalukams duonos, tai pirk vieną kepaluką, o už likusius nusipirk gėlių!“ Kodėl šiuolaikinis žmogus nepaklūsta jos išminčiai? Kas jį gali sustabdyti?

¹Pirogà – senųjų Pietų Amerikos ir Okeanijos tautų luotas arba valtis, aptraukta žieve ar oda.

- 1.5. Koks aiškinimo modelis pasirinktas 4 pastraipoje? Kokį teiginį jis pagrindžia?
  - 1.6. Kokia ekologinė nuostata ironizuojama 5 pastraipoje? Kodėl?
  - 1.7. Kokią ekologinių problemų priežastį autorius įvardija šeštoje, baigiamojoje, pastraipoje? Paaiškinkite ją.
  - 1.8. Kaip baigiamoji pastraipa siejama su įžangine?
  - 1.9. Prie kurio funkcinio stiliaus priskirtumėte šį tekstą? Pagrįskite.
2. Užpildykite kiekvienos skaityto teksto dėstymo pastraipos Tėkmės žemėlapi (teiginys, teiginio pagrindimas ir išvada).

3. ** Remdamiesi pastraipos Tėkmės žemėlapio (2 užduotis) pagrįskite raštu teiginį „Nauji technikos išradimai sprendžia problemas ir sukelia problemų“:
- pasirinkite kokį nors visiems gerai žinomą išradimą (pvz., polietileniniai maišeliai, sulčių pakuotės, sintetiniai audiniai ar kt.),
  - aptarkite jo teigiamus ir neigiamus, tiesioginius ir šalutinius padarinius,
  - padarykite išvadą, ar šio išradimo atsisakytumėte dėl to, kad jo daroma žala atrodo didesnė už naudą.
4. * Palyginkite antraštes „Gamta – mūsų namai“ ir „Gamta – visų namai“:
- kas įvardijama įvardžiu „mes“ ir kas – įvardžiu „visi“,
  - iš „Dabartinės lietuvių kalbos žodyno“ (<http://lki.lt/>) išrašykite žodžio „namai“ reikšmes. Kurią iš jų aiškinsite kalbėdami apie gamtą?
  - Ką svarbu atskleisti kalbant pirmąja tema ir ką – antrąja?

5. ** Pastraipai, kurią sukūrėte pagal 3 užduotį, sugalvokite patrauklią antraštę. Pabraukite jos reikšminius žodžius. Kaip jie siejasi su perteikiama mintimi?
6. ** Pasirinkite vieną artimosios aplinkos objektą: medį, kurį matote pro langą, akmenį, pro kurį praeinate, dekoratyvinį krūmą, gėlę ar kt., ir taikydami meninę priemonę įsmeninimą parašykite interviu su šiuo objektu žmogaus poveikio aplinkai tema. Sugalvokite tinkamą interviu pavadinimą, įžanginėje pastraipoje pristatykite ir apibūdinkite „pašnekovą“. Atskleiskite savo požiūrį aptariama tema remdamiesi skaitytu tekstu „Neterškite lizdo, kuriame perit“ ir asmenine patirtimi.

Galite remtis pagalbiniais klausimais:

1. Kokį poveikį artimajai aplinkai daro žmogus?
2. Ką liudija jo veiksmai?
3. Kodėl taip svarbu kasdienybėje suvokti žmogaus ir gamtos tarpusavio ryšį?

Parašę suskaičiuokite žodžius ir parašėje pažymėkite 200 žodžių ribą. Jei žodžių mažiau, parašykite jų skaičių. Interviu iliustruokite nuotraukomis, atskleidžiančiomis ir papildančiomis pokalbio temą.

8 SKYRIUS

Sintaksė (II)

